

**ROCZNA ANALIZA
STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI
NA TERENIE GMINY MIASTA SUWAŁKI
ZA 2023 ROK**

SUWAŁKI, KWIECIEŃ 2024

1. Wprowadzenie.....	4
2. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w roku 2023.....	9
3. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi	11
4. Koszty systemu gospodarowania odpadami obejmujące odbieranie, odzysk, recykling i unieszkodliwianie odpadów komunalnych w 2023 roku w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.....	12
5. Liczba mieszkańców w 2023 roku	13
6. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy w 2023 r., o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12.....	13
7. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Suwałk w 2023 roku	14
8. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w 2023 roku	17
9. Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	17
10. Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy	18
11. Wnioski z analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi	19

Wprowadzenie

1.1 Ramy prawne

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10, ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* obowiązkiem gminy jest dokonanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi. Celem tej analizy jest weryfikacja możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Powinna ona, zgodnie z art. 9 *tb* obejmować:

- a) możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
- b) potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi,
- c) koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- d) liczbę mieszkańców,
- e) liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12,
- f) ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy,
- g) ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych,
- h) uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych,
- i) masę odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Analiza ma dostarczyć niezbędnych informacji dla stworzenia efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

Dokonując analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi uwzględniano zapisy:

- **Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach** z dnia 13 września 1996 r. (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 399 z późn. zm.);
- **Ustawy o odpadach** z dnia 14 grudnia 2012 r. (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz.1587);

- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (Dz. U. z 2013 r. poz. 122);
- Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1530);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. z 2017 r. poz. 2412);
- Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. 2015 r. poz. 1277);
- Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. z 2021 r. poz. 906);
- Krajowego planu gospodarki odpadami 2028 (KPGO 2028) (Monitor Polski z 2023 r. poz. 702);
- „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028”- projekt przekazany do zaopiniowania ministrowi właściwemu do spraw klimatu;
- Uchwały Nr XII/156/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach, z dnia 25 września 2019 r. w sprawie podziału Gminy Miasta Suwałki na sektory w celu zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości;
- Uchwały Nr XXXVIII/502/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 24 listopada 2021 r, w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty;
- Uchwały Nr XX/261/2020 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 18 marca 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi (t. jedn. Dz. Urz. Woj. Podl. 2022 r. poz. 4820);
- Uchwały Nr XX/260/2020 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 18 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Suwałki (t. jedn. Dz. Urz. Woj. Podl. 2022 r. poz. 4819 z późn. zm.);
- Uchwały Nr XXVI/341/2020 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 13 listopada 2020 r. w sprawie postanowienia o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, położonych na terenie Suwałk, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne;
- Uchwały Nr IV/52/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 lutego 2019 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez właścicieli nieruchomości;

- Uchwały Nr LVI/741/2023 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26 kwietnia 2023 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości;
- Uchwały Nr XX/262/2020 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 18 marca 2020 r. w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych oraz właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz miasta Suwałki.

1.2 Kształt systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w Suwałkach

W ramach funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Rada Miejska w Suwałkach przyjęła przewidziane prawem uchwały regulujące system odbioru odpadów komunalnych oraz zdecydowała o objęciu systemem również nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne.

Odbiór odpadów komunalnych zapewniają podmioty gospodarcze wyłonione w drodze przetargu, zgodnie z procedurą zamówień publicznych. Ponadto Miasto Suwałki powierzyło Przedsiębiorstwu Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. realizację zadania własnego gminy z zakresu zagospodarowania odpadów komunalnych. Przedsiębiorstwo, prowadzi instalację komunalną, która zapewnia mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z wydzieleniem z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku oraz składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Podstawowe zasady funkcjonowania systemu odbioru odpadów komunalnych przez Miasto Suwałki określono w „Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Suwałk”. Zgodnie z jego ustaleniami segregacji w 2023 r. podlegały:

- odpady ulegające biodegradacji, w tym bioodpady stanowiące odpady komunalne;
- papier i tektura;
- odpady opakowaniowe ze szkła;
- opakowania wielomateriałowe;
- tworzywa sztuczne i metale;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- przeterminowane leki;
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji

i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek;

- odpady niebezpieczne;
- meble i inne odpady wielkogabarytowe;
- zużyte opony;
- odpady zielone;
- odpady budowlane i rozbiórkowe;
- popiół i żużle.

Miasto Suwałki podzielone jest na 3 sektory. W 2023 roku odbierano odpady w oparciu o przetargi na odbiór odpadów komunalnych z uwzględnieniem podziału na nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz odrębnie dla nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (firmy) w obrębie każdego z wyznaczonych sektorów.

Firma PGK w Suwałkach Sp. z o.o., w ramach zawartych umów, odbierała w 2023 roku wytworzone odpady komunalne w I, II i III sektorze Suwałk.

Mieszkalne nieruchomości wielorodzinne wyposażono w pojemniki na odpady komunalne, a nieruchomości jednorodzinne w worki do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Z nieruchomości mieszkalnych odbierano wszystkie zebrane przez mieszkańców odpady komunalne, przy czym bezpośrednio z nieruchomości:

- niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne,
- selektywnie zebrane bioodpady stanowiące odpady komunalne,
- selektywnie zebrany papier i tektura,
- selektywnie zebrane odpady opakowaniowe ze szkła,
- selektywnie zebrane tworzywa sztuczne, metale oraz opakowania wielomateriałowe,
- popiół i żużel,
- odpady wielkogabarytowe oraz odpady niebezpieczne i opony - w ramach okresowych zbiórek.

Pozostałe selektywnie zebrane odpady komunalne, odbierane były w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkt taki funkcjonuje przy Przedsiębiorstwie Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. - ul. Raczkowska 150 A.

W PSZOK przyjmowane są:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte opony,
- odpady wielkogabarytowe,
- chemikalia,
- zużyte baterie i akumulatory,
- przeterminowane leki,
- odpady ulegające biodegradacji,
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne,

- tworzywa sztuczne i metale,
- opakowania wielomateriałowe (opakowania po artykułach spożywczych),
- szkło opakowaniowe oraz okienne,
- papier i tektura,
- popiół z palenisk domowych,
- materiały izolacyjne w postaci styropianu izolacyjnego/budowlanego, wełny mineralnej, oraz materiały pokryciowe typu papa, ondulina,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki.

Uzupełnieniem systemu odbioru odpadów były okresowe zbiórki odpadów „problematycznych”, tj. wielkogabarytowych, opakowań po chemikaliach czy opon. Prowadzono je w zabudowie jednorodzinnej raz na kwartał, a w zabudowie wielolokalowej raz na tydzień.

Dodatkowo, aby ułatwić mieszkańcom właściwe postępowanie z przeterminowanymi lekami, kontynuowano zbiórkę przeterminowanych leków w suwalskich aptekach. Poniżej przedstawiono adresy aptek, w których można je nieodpłatnie pozostawić:

- Apteka przy ul. Kościuszki 78,
- Apteka przy ul. Konopnickiej 2,
- Apteka przy ul. Noniewicza 48,
- Apteka przy ul. Młynarskiego 9,
- Apteka przy ul. Utrata 2 B,
- Apteka Danuta Pucek przy ul. Ogińskiego 5F,
- Apteka przy ul. Noniewicza 42a,
- Apteka przy ul. Krótkiej 4,
- Apteka przy ul. 1 Maja 21,
- Apteka przy ul. Nowomiejskiej 4,
- Apteka z Różą przy ul. Klonowej 40,
- Apteka „Pod złotym Lwem” przy ul. Waryńskiego 19,
- Apteka przy ul. Patli 6,
- Apteka przy ul. Lityńskiego 10,
- Apteka przy ul. E. Plater 45,
- Apteka przy ul. E. Plater 20a,
- Apteka przy ul. Nowomiejskiej 15,
- Apteki GEMINI przy ul. Noniewicza 93A, ul. 1Maja 6,
- Apteki Dbam o Zdrowie przy ul. Noniewicza 85d, ul. A. W. Kowalskiego 2

Z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, odbierane były odpady komunalne zgodnie ze złożoną deklaracją, w tym w zakresie liczby pojemników i częstotliwości odbioru.

Wszystkie odpady odebrane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Suwałkach dostarczane były do instalacji komunalnej przy ul. Raczkowskiej, należącej do Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

2. Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w roku 2023.

W obecnym stanie prawnym do instalacji komunalnych przypisane są jedynie niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. Jednocześnie pozostałe frakcje selektywnie zebranych odpadów z pojemników koloru niebieskiego, zielonego, żółtego i brązowego można zagospodarować w dowolnej legalnie działającej instalacji.

Wszystkie odebrane w 2023 r. przez PGK w Suwałkach Sp. z o.o. odpady komunalne, wytworzone na terenie Suwałk, dostarczono do Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Poniżej przedstawiono możliwości przetwarzania odpadów komunalnych przez instalację w oparciu o dane uzyskane z PGO w Suwałkach Sp. z o.o.

Tab. 1. Możliwości przetworzenia odpadów przez instalację komunalną prowadzoną przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o.

Kod odpadów	Moc przerobowa (Mg/rok)	Masa odpadów w Mg	Proces przetwarzania
20 03 01 - niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (przyjęte z terenu miasta)	część mechaniczna 40 000 [Mg/rok]	16 647,54	R12
	część biologiczna 41 500 [Mg/rok]		
20 02 01 – odpady zielone 20 01 08 - odpady kuchenne (przyjęte z terenu miasta)	5000 [Mg/rok]	164,17 2 048,34	R3
19 12 12 – inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów, inne niż wymienione w 19 12 11: (wyselekcjonowane z przyjętych do instalacji odpadów)	składowanie; Stare składowisko 80 ton/dobę; 288 270 m ³ (do 09.12.2020 r.) Nowe składowisko - 328.000 m³ (od 10.12.2020 r.)	0,00	D5
	przekazano do spalarni (frakcja energetyczna)	0,00	R1
	przekazano do dalszego przetwarzania	5 616,86	R12

R1 – Wykorzystanie głównie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii, przekształcania);

R3 – Recykling lub odzysk substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (w tym kompostowanie i inne biologiczne procesy

R12 – Wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11 (demontaż, sortowanie, kruszenie, rozdrabnianie, mechaniczne przetwarzanie odpadów);

D5 - Składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne.

W 2023 r. PGO w Suwałkach Sp. z o.o. świadcząc usługi gospodarowania odpadami, przyjęło:

- ogółem 57.155,37 tony odpadów (o ok.15,03 % więcej niż w 2022 r.), w tym:
- 25.993,97 ton z terenu miasta Suwałki, (o 421,31 ton mniej niż w 2022 r.),
- 11.206,46 ton z terenu gmin powiatu suwalskiego, sejneńskiego i miasta Sejny (o 1% więcej niż w 2022 r.) oraz
- 19.954,94 ton z pozostałych gmin województwa podlaskiego (wzrost o ponad 65% w stosunku do 2022 r.).

Biorąc pod uwagę zainstalowane moce przerobowe, instalacja PGO może przyjąć poza odpadami z terenu miasta Suwałki również podobną ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z innych obszarów województwa. Również w zakresie bioodpadów stanowiących odpady komunalne moce przerobowe instalacji PGO w Suwałkach Sp. z o.o. wystarczają do przetworzenia dostarczanych z Suwałk odpadów.

Tabela nr 2. Odpady odebrane od mieszkańców Suwałk, które zostały przetworzone na sortowni w 2023 r. metodą R12.

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Metoda zagospodarowania	Ilość w Mg rok		
				Suwałki sektory	Odpady dostarczone do PSZOK	Łącznie
1.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	R12	801,16	10,66	811,82
2.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	R12	1 941,40	55,79	1 997,19
3.	20 01 02	Szkło	R12	506,54	17,64	524,18
4.	20 01 11	Tekstylia	R12	0	22,31	22,31
5.	20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	R12	432,06	4,96	437,02
6.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	R12	16 421,78	0	16 421,78
7.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	R12	574,04	116,31	690,35
ŁĄCZNIE				20 676,98	227,67	20 904,65

3. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

W 2023 r. Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. zakończyło budowę wartej ponad 33 mln zł instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych. Budowa sortowni trwała od grudnia 2021 r. do sierpnia 2023 r. Na realizację tej inwestycji PGO w Suwałkach pozyskało dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, współfinansowane z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Kwota dofinansowania wyniosła: 17 897 156,52 zł.

Nowo wybudowana instalacja do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych umożliwi odejście od ręcznego systemu sortowania i wprowadzenie częściowej automatyzacji procesów sortowania frakcji materiałowych przeznaczonych do recyklingu. Strefa przyjęcia dostarczanych odpadów o pow. 225 m² zapewni zmagazynowanie odpadów bez ich sortowania do 3 dni. Nowa linia sortownicza zakładu przystosowana jest do zwiększającego się strumienia odpadów komunalnych zbieranych selektywnie, co ułatwi zwiększenie odzysku surowców wtórnych poddawanych recyklingowi oraz zmniejszy ilości odpadów kierowanych na składowisko odpadów. Zmniejszy się też masa wytwarzanej frakcji wysokokalorycznej (preRDF) kierowana do instalacji zewnętrznych zajmujących się jej zagospodarowaniem, a tym samym pomniejszą się koszty jej zagospodarowania.

W związku z przygotowaniem inwestycji pn. „Budowa Instalacji Termicznego Przekształcenia Wstępnie Przetworzonych Odpadów Komunalnych (preRDF/RDF) w Suwałkach” PGO w Suwałkach Sp. z o.o. w 2023 roku poniosło nakłady na : Projekt Funkcjonalno – Użytkowy, opinię geotechniczną, warunki przyłączenia do sieci energetycznej, koncepcję techniczno- ekonomiczną oraz opłaty geodezyjne i mapy.

Ponadto Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. na podstawie analizy aktualnych wymagań prawnych oraz posiadanej infrastruktury zdefiniowało potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi. Do wpisania w Planie inwestycyjnym stanowiącym załącznik do WPGO Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028 zgłoszono następujące działania:

- Rozbudowa i modernizacja części mechanicznej instalacji MBP do przetwarzania zmieszanych oraz selektywnie zbieranych odpadów komunalnych, w tym wymiana i doposażenie instalacji w nowe urządzenia technologiczne , wentylację odpylającą;
- Rozbudowa i modernizacja części biologicznej instalacji MBP do unieszkodliwiania odpadów frakcji podsitowej wydzielanej w sortowni zmieszanych odpadów komunalnych;
- Rozbudowa instalacji do kompostowania dostarczanych selektywnie odpadów zielonych, bioodpadów i innych odpadów ulegających biodegradacji w celu zwiększenia mocy przerobowej o 20 tys. Mg/rok;
- Instalacja odzysku biogazu ze składowiska odpadów;

- Modernizacja instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów budowlano-remontowych - zakup kruszarki do odpadów budowlano-remontowych z separatorem elektromagnetycznym;
- Modernizacja instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów wielkogabarytowych - zakup rozdrabniacza do odpadów z separatorem elektromagnetycznym;
- Budowa instalacji do przetwarzania odpadów w warunkach beztlenowych z wykorzystaniem mikroorganizmów, tj. z zastosowaniem fermentacji suchej lub mokrej oraz budowa infrastruktury towarzyszącej;
- Budowa instalacji wyposażonej w linię do recyklingu/przetwarzania odpadów tworzyw sztucznych, której końcowym produktem będzie materiał w postaci granulatu, regranulatu lub płatków wykorzystywanych do produkcji opakowań i materiałów z tworzyw sztucznych.

4. Koszty systemu gospodarowania odpadami obejmujące odbieranie, odzysk, recykling i unieszkodliwianie odpadów komunalnych w 2023 roku w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi z nieruchomości zamieszkałych wnoszona była od gospodarstwa domowego w wysokości 41,00 zł miesięcznie. W przypadku gdy właściciel nieruchomości nie wypełniał obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny, opłata wynosiła: 82,00 zł miesięcznie.

Tabela nr 3. Wydatki systemu opłacone w 2023 roku w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów.

Lp.	Specyfikacja	Kwota w zł	Struktura %
1.	Zagospodarowanie odpadów komunalnych	8.580.661,69	53,81%
1a.	w tym:		
	Instalacja komunalna -zagospodarowanie	8.059.698,41	50,54%
1b.	PSZOK	520.963,28	3,27%
2.	Odbiór odpadów komunalnych z miasta	6.995.789,35	43,87%
3.	Obsługa administracyjna	323.319,31	2,03%
	Edukacja w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi	35.660,26	0,22%
4.	Koszty pozostałe (w tym koszt usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania)	11.159,04	0,07%
Łącznie		15.946.589,65	100%

Tabela nr 4. Dochody w zł według statusu nieruchomości w zł w 2023 r.

wg stanu na 31.12.2023 r.	Status nieruchomości			
	zamieszkała	niezamieszkała	mieszana (w tym niegenerująca odpadów)	razem
przypis (netto) wg stanu na 31.12.2023 r.	10.188.654,50	2.931.631,30	3.429.566,70	16.549.852,50
szacunkowe wykonanie w 2023 r.*	10.181.794,74	2.930.822,01	3.427.010,83	16.539.627,58

* wykonanie obejmuje również kwoty ściągnięte z przypisu za lata 2013-2022 r.

Tabela nr 5. Struktura dochodów 2023 r.

Dochody	Wartość w zł
Ogółem	16.572.859,00
W tym: opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	16.539.627,58
Koszty upomnienia i odsetki od nieterminowych wpłat	33.231,42

Tabela nr 6. Dochody i wydatki całego systemu gospodarowania odpadami w 2023 r. w zł.

Dochody	Koszty (wydatki)	Wynik
16.572.859,00	15.946.589,65	626.269,35*

*Dodatni wynik finansowy został uzyskany w związku ze znaczącym spadkiem ilości wytwarzanych odpadów w 2023 roku oraz terminowym wnoszeniem opłat przez mieszkańców i skuteczną egzekucją zaległych należności.

5. Liczba mieszkańców w 2023 roku.

Liczba mieszkańców miasta Suwałki według danych pochodzących z rejestru mieszkańców gminy, prowadzonych zgodnie z ustawą z dn. 24 września 2010 r. o ewidencji ludności wynosiła 68 434 (dane GUS na dzień 30.06.2023 r.).

6. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy w 2023 r., o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art.6 ust. 6-12.

Systemem odbioru odpadów komunalnych w Suwałkach objęto wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie miasta. W związku z powyższym Miasto Suwałki w 2023 r. nie podejmowało działań, o których mowa w art. 6 ust. 6-12.

Na podstawie art. 6c ust. 3c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w 2022 r. udostępniono informację o zamiarze przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne, wytworzonych w I, II, III sektorze Suwałk. Wskazano termin od 24.05.2022 r. do 01.08.2022 r. na wyłączenie się z miejskiego systemu odbierania odpadów komunalnych z mocą obowiązującą od 01.01.2023 r. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły do Urzędu Miejskiego w Suwałkach pisemne oświadczenia o wyłączeniu się z miejskiego systemu odbierania odpadów. Termin obowiązywania umów: od 01.01.2023 r. do 31.12.2024 r.

W Suwałkach w 2023 roku funkcjonowały 5911 podmioty, które złożyły deklarację o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, objętych systemem odbioru odpadów komunalnych, w tym osoby fizyczne w liczbie 4913 oraz osoby prawne w liczbie 998 (np. firmy, wspólnoty, spółdzielnie).

Tabela nr 7. Liczba podmiotów objętych systemem odbioru odpadów komunalnych z uwzględnieniem statusu nieruchomości w 2023 r. (na podstawie raportu z system Fiskus, zgodnie z listą jednostek aktywnych).

Jednostki ewidencyjne	Liczba jednostek aktywnych
Zamieszkałe	4716
Niezamieszkałe	748
Mieszane	440
Letniskowe	7
RAZEM	5911

Tabela nr 8. Liczba podmiotów które złożyły deklarację, objętych systemem odbioru odpadów komunalnych z uwzględnieniem statusu nieruchomości, stan na 31.12.2023 r.:

	Status nieruchomości			
	zamieszkała	niezamieszkała	mieszana	razem
Osoby fizyczne	4253	362	291	4906
Osoby prawne	463	386	149	998
Razem	4716	748	440	5904

7. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Suwałk w 2023 roku

Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w Suwałkach i dostarczonych do instalacji w 2023 r., na podstawie danych uzyskanych z PGO w Suwałkach Sp. z o.o. przedstawia poniższa tabela nr 9.

Tabela nr 9. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w Suwałkach i dostarczonych do instalacji w 2023 r., według rodzaju i kodu.

Lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Metoda zagospodarowania	Ilość w Mg rok		
				Suwałki sektory	Odpady dostarczone do PSZOK	Odpady dostarczone z miasta przez innych dostawców
1.	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	R12	801,16	10,66	1,82
2.	15 01 02	Opakowania z tworzy sztucznych	R12	0	0	0,94
3.	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	R12	1941,40	55,79	0
4.	15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone (np. środkami ochrony roślin I i II klasy toksyczności – bardzo toksyczne i toksyczne)	zbieranie	0	5,28	0
5.	16 01 03	Zużyte opony	zbieranie	0	31,12	0
6.	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	R12/R5 / magazynowanie		110,44	800,02
7.	17 01 02	Gruz ceglany	R12/R5 / magazynowanie	0	11,74	10,30
8.	17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	R12/R5 / magazynowanie	0	22,08	21,54
9.	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	R12/R5 / magazynowanie	0	646,93	101,06
10.	17 02 03	Tworzywa sztuczne	zbieranie	0	12,72	0
11.	17 05 04	Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	R5 / magazynowanie	0	0	5,64
12.	17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	zbieranie	0	25,76	0
13.	19 08 01	Skratki	D5	0	0	78,00
14.	19 08 02	Zawartość piaskowników	D5	0	0	72,40
15.	20 01 02	Szkło	R12	506,54	17,64	0
16.	20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	R3/ magazynowanie	2 047,98	0	0

17.	20 01 11	Tekstylia	R12	0	22,31	0
18.	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	zbieranie	0	11,50	0
19.	20 01 31*	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	zbieranie	0	1,88	0
20.	20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	zbieranie	0	10,56	0
21.	20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	zbieranie	0	7,00	0
22.	20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	R12	432,06	4,96	0
23.	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	R3/ magazynowanie	638,34	164,17	0
24.	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	R12	16 421,78	0	206,40
25.	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	R12	574,04	116,31	0,72
Razem:				23 363,30	1 288,85	1 298,84
				25 950,99		

Podmiot odbierający odpady (PGK w Suwałkach Sp. z o.o.) pełnił jedynie funkcję przewoźnika, ponieważ umowa nie obejmowała zagospodarowania odpadów. W tej sytuacji można stwierdzić, że prawie wszystkie odpady wytworzone przez mieszkańców Suwałk zostały dostarczone do instalacji komunalnej prowadzonej przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. i dane z tej instalacji są wiarygodne.

Różnice mogą wynikać przede wszystkim z kompostowania odpadów ulegających biodegradacji oraz dostarczania części odpadów o charakterze surowców wtórnych do punktów ich skupu. Dostarczane są tam głównie odpady opakowaniowe z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, opakowania z metali. Na podstawie rocznych sprawozdań składanych za pośrednictwem Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce opakowaniami (BDO) przez podmioty zbierające odpady komunalne (punkty skupu surowców wtórnych) łączna masa zebranych odpadów opakowaniowych w 2023 r. wynosiła: 595,9461 Mg.

8. Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w 2023 roku.

Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne odbieranych z terenu Gminy podana została w pkt. 7.

Z posiadanych danych uzyskanych z PGO w Suwałkach Sp. z o.o., wynika, że w 2023 r. z odpadów pochodzących z Miasta Suwałki nie przekazano do składowania pozostałości z sortowania oraz pozostałości odpadów ulegających biodegradacji powstałych po mechaniczno-biologicznym przetworzeniu zmieszanych odpadów komunalnych, tj. odpadu o kodzie 19 12 12.

Odpady o kodzie 19 12 12 - (tzw. preRDF), nienadające się do odzysku, przekazano do dalszego zagospodarowania, jako komponent do produkcji paliwa alternatywnego, (proces R12).

Odpady o kodzie 19 05 99 o masie: 7 994,27 Mg zostały zagospodarowane w instalacjach eksploatowanych przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. w procesie D5, natomiast odpady o kodzie 19 05 03 (masa: 2 819,68 Mg) magazynowane są na terenie zakładu.

9. Uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Zgodnie z art. 3b ust. 1a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Zaznaczyć należy, że do wyliczeń uzyskanego poziomu recyklingu można zaliczyć wyłącznie materiał przekazany do recyklingu za potwierdzeniem przekazania odpadów do procesów recyklingu w instalacjach posiadających odpowiednie zezwolenia.

Zgodnie z obowiązującymi od 01.01.2022 r. uregulowaniami prawnymi masę odpadów komunalnych poddanych recyklingowi oblicza się w momencie wprowadzenia ich do procesu recyklingu. To oznacza, iż do masy odpadów poddanych recyklingowi nie będzie zaliczana cała masa odpadów przekazanych do recyklerów (dotychczas tak właśnie było), lecz masa pomniejszona o zanieczyszczenia (tzw. balast), powstający w toku doczyszczania odpadów już przez recyklera. Wobec braku krajowych ram prawnych dla zakładów recyklingu co do metody wyliczenia poziomu zanieczyszczeń, to recykler według własnych ustaleń podaje, jaką masę z przekazanych mu odpadów faktycznie poddał procesowi recyklingu. W związku z tym uwzględniany przez recyklerów poziom zanieczyszczeń waha się od 5% do nawet 35%, co docelowo wpływa na osiągnięty przez gminy poziom recyklingu. Z 3094,29 Mg odpadów opakowaniowych przekazanych przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. do recyklingu, recyklerzy potwierdzili recykling jedynie 2661,127 Mg odpadów. Masa powstających odpadów balastowych w zakładach recyklingu uzależniona jest przede wszystkim od procesów jakim poddawane są odpady surowcowe (opakowaniowe) oraz od zastosowanej technologii.

W sierpniu 2023 r. PGO w Suwałkach Sp. z o.o. uzyskało decyzję, wydaną przez Ministra Rolnictwa Rozwoju i Wsi na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby, pn. "Suwalski Polepszacz Glebowy" wytwarzanego w procesie kompostowania odpadów biodegradowalnych o kodzie: 20 01 08 I 20 02 01.

Przeprowadzono również badania ankietowe, dot. zagospodarowania bioodpadów w kompostownikach przydomowych, czyli "u źródła" wśród mieszkańców miasta, którzy zadeklarowali kompostowanie bioodpadów. Badanie ankietowe zostało zrealizowane w związku z możliwością podniesienia wskaźnika poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych poprzez wliczenie dodatkowej masy bioodpadów stanowiących odpady komunalne poddawanych recyklingowi u źródła w przydomowych kompostownikach. Badanie ankietowe zrealizowano zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych za 2023 r. wynosi: **19,04% (poziom wymagany 35%)** Niemniej jednak dane przedstawiane w sprawozdaniach podmiotów zobowiązanych do złożenia sprawozdania w systemie BDO podlegają w dalszym ciągu weryfikacji. Wobec powyższego wyliczenia dot. wskaźnika poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu mogą jeszcze ulec korekcie. Zgodnie z art. 9 taa ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach okres dopuszczalności korekty sprawozdań określono na 2 lata od terminu ich przekazania.

10. Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne stanowiły 64,15% odpadów w strukturze odpadów komunalnych przyjętych z terenu miasta Suwałki do przetwarzania w instalacji komunalnej w 2023 r. (wyliczenia na podstawie danych z rozdziału 2). Odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Miasta Suwałki nie przekazuje się do termicznego przekształcania. Natomiast z odpadów wysegregowanych z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz odpadów dostarczonych selektywnie (dostarczona selekcja nie jest materiałem gotowym do bezpośredniego przekazania do recyklingu) powstaje frakcja wysokoenergetyczna, tzw. frakcja pre-RDF. Frakcja pre-RDF jest odpadem niepodlegającym recyklingowi, a jedynym sposobem jego utylizacji jest spalanie. Szacuje się, że w odpadach komunalnych znajduje się od 20-40% odpadów stanowiących frakcję wysokoenergetyczną. Zgodnie z danymi PGO w Suwałkach Sp. z o.o. w 2023 r. powstało 5616,86 ton tego odpadu (tab. 1).

11. Wnioski z analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

Nowoczesna gospodarka odpadami, zgodna z unijną hierarchią sposobów postępowania z odpadami dąży do wdrażania modelu gospodarczego opartego na obiegu zamkniętym i wymaga zmiany dotychczasowego postrzegania odpadów. Wspólnym mianownikiem tych koncepcji jest zarówno zapobieganie powstawaniu odpadów, jak i ich ponowne i wtórne wykorzystanie. Współcześnie odpady traktowane są jako źródła zasobów, rozwijane są możliwości zastępowania surowców pierwotnych surowcami wtórnymi, powstającymi z odpadów, podejmowane działania

ukierunkowane są na przyspieszenie rozwoju metod recyklingu. Stanowi to wielkie wyzwanie inwestycyjne dla sektora odpadowego oraz szansę na wdrażanie nowych, konkurencyjnych technologii i rozwiązań.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028 jest podstawowym instrumentem wdrażania „Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” (PEP2030), w ramach którego będą wspierane następujące działania:

- 1) gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- 2) rozwijanie recyklingu odpadów;
- 3) dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami jest opracowywany przez ministra właściwego ds. klimatu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej i przyjmowany jest uchwałą Rady Ministrów (art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach).

Z kolei projekt planu wojewódzkiego przygotowuje zarząd województwa, a sejmik przyjmuje go uchwałą (art. 36 ust. 2 ustawy o odpadach). Projekt wojewódzkiego planu gospodarki odpadami podlega zaopiniowaniu przez organy wykonawcze gmin (art. 36 ust. 4 ustawy o odpadach) następnie przekazywany jest do zaopiniowania ministrowi właściwemu do spraw klimatu (art. 36 ust. 5 ustawy o odpadach). Plan wojewódzki musi być treściowo spójny z Planem Krajowym i jest niejako jego rozwinięciem dla szczebla województwa. Ustawa wymaga aktualizowania planów nie rzadziej niż co 6 lat (art. 37 ustawy o odpadach).

Bazując na wspomnianych wyżej dokumentach, zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach Rada gminy jest obowiązana dostosować regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami w terminie 6 miesięcy od dnia uchwalenia tego planu. Aktualnie „Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2023-2028” jest w fazie projektu, który został przekazany do zaopiniowania ministrowi właściwemu do spraw klimatu.

Obowiązująca od 2021 r. nowa metoda obliczania wskaźnika poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych uwzględnienia w obliczeniach dodatkowe frakcje odpadów, takie jak bioodpady i tekstylia, a nie jak wcześniej – tylko 4 frakcje, (papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło), lecz w odniesieniu do wszystkich (z wyłączeniem odpadów budowlanych) odpadów komunalnych zbieranych na terenie miasta co sprawia, iż jest on trudniejszy do osiągnięcia. Eksperci branży gospodarki odpadami alarmują, iż ustalony na rok 2024 wskaźnik 45% będzie zapewne nieosiągalny dla wielu gmin, a każdy następny – w tym 55% w 2025 r., aż do 65% w roku 2035 i w latach kolejnych, jest nie do osiągnięcia z powodu braku wystarczających mocy i technologii w branży recyklingowej, która w ostatnich latach wyhamowała swój rozwój i jest mało wydajna. Osiągnięcie zakładanych wyników zależeć będzie w głównej mierze od rezultatów w zakresie recyklingu organicznego, a ten od zakresu selektywnie zbieranych bioodpadów, ich masy, posiadanej technologii i procesów pozwalających na recykling tych odpadów i wytworzenie z nich produktu. Miasto Suwałki jest o tyle w dobrej sytuacji, gdyż w sierpniu 2023 r. PGO w Suwałkach Sp. z o.o. uzyskało decyzję pozwalającą na wprowadzenie do obrotu organicznego środka poprawiającego właściwości gleby.

Opublikowany 15 grudnia 2022 r. Raport Instytutu Ochrony Środowiska Państwowego Instytutu Badawczego (IOŚ-PIB) pt. „Morfologia odpadów komunalnych wytwarzanych w Polsce w systemie gminnym”, zawiera wyniki badań morfologii odpadów komunalnych przyjętych do przetwarzania w 8 Instalacjach Komunalnych MBP oraz wyniki analizy morfologicznej odpadów komunalnych wytwarzanych w Polsce w systemie gminnym. Podjęte badania wykazały efektywność gospodarowania odpadami komunalnymi w systemie gminnym oraz umożliwiają zidentyfikowanie obszarów wymagających podjęcia działań legislacyjnych, technologicznych i organizacyjnych. Analizie podlegał m. in. udział masowy głównych składników morfologicznych w odebranych odpadach niesegregowanych (zmieszanych) i selektywnie odebranych (papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło), który określono na podstawie danych pochodzących ze sprawozdań marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Analiza wykazała, że największy udział stanowiły bioodpady (23,50%) oraz odpady z tworzyw sztucznych (13,56%), szkła (13,31%) i papieru (12,72%). W badaniu stwierdzono, iż rzeczywisty skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych w systemie gminnym różni się od składu określonego jedynie w strumieniu odpadów zmieszanych (niesegregowanych) oraz selektywnie odebranych (papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło) dostarczanych do Instalacji MBP. Skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych w systemie gminnym: bioodpady (28,68%), papier i tektura (10,78%), tworzywa sztuczne (10,59%), szkło (10,29%). Z przeprowadzonych badań morfologii odpadów komunalnych wynika, że tylko 43% wytwarzanych bioodpadów zbieranych jest selektywnie. Wysoki udział odpadów biodegradowalnych, wskazuje na konieczność rozwoju recyklingu organicznego w celu osiągnięcia obowiązkowych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w kolejnych latach.

W Suwałkach w 2023 r. nieznacznie spadła łączna masa wytwarzanych odpadów komunalnych. Na uwagę zasługuje fakt, iż wzrasta ogólna masa odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (tab. 10), co należy uznać za zjawisko korzystne. Nadal jednak utrzymuje się wysoki udział niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przy jednoczesnym obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Tabela nr 10. Łączna masa odpadów komunalnych wytworzonych w Suwałkach z uwzględnieniem rodzaju, lata 2021 – 2023.

odpady komunalne wytworzone w Suwałkach (na podstawie PGO w Suwałkach Sp. z o.o.	Łączna masa w Mg			Dynamika 2023/2022
	2021 r.	2022 r.	2023 r.	
zebrane odpady komunalne - ogółem	27 238,68	26 222,54	25 950,99	99%
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne- kod: 20 03 01	18 369,62	17 733,94	16 647,54	94%
selektywna zbiórka odpadów kody: 15 01 01, 15 01 02, 15 01 06, 20 01 02	3 049,70	3 136,98	3 333,19	106%

Wyliczenia poziomów recyklingu osiągnięte przez Miasto Suwałki za lata ubiegłe, zatwierdzone przez Marszałka Województwa Podlaskiego:

2021- 14,39 %- wymagany poziom: 20%

2022- 13,37% - wymagany poziom 25%

2023- 19,04% (w trakcie weryfikacji)– wymagany poziom 35%.

Brak osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu powoduje, zgodnie z art. 9z ust. 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, konieczność zapłaty kary pieniężnej. Organ sanacyjny – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. Kara za nieosiągnięcie poziomów jest oblicza jako iloczyn jednostkowej stawki opłaty za umieszczenie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (20 03 01) na składowisku i brakującej masy odpadów komunalnych wyrażonej w Mg, wymaganej do osiągnięcia odpowiedniego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

Prognozowana wysokość kar dla Miasta Suwałki za lata:

2021- 388 835,00 zł

2022- 825 648,29 zł

2023- szacunkowo około 1 800 000 zł.

Zaznaczyć należy, iż kary pieniężnej za brak osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu nie można uiścić z wpływów pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Od lat utrzymuje się problem związany z niską jakością selektywnej zbiórki odpadów w zabudowie wielorodzinnej. W przypadku zabudowy jednorodzinnej można stosunkowo łatwo ustalić, kto segreguje odpady niepoprawnie, stąd też widoczna jest jakość i staranność w selektywnej zbiórce odpadów w tych kategoriach nieruchomości.

Zakres recyklingu wyznacza nie tylko zastosowana technologia, ale w pierwszej kolejności strumień odpadów kierowanych do instalacji. Na przetwarzanie odpadów komunalnych, w tym odpadów zielonych, duży wpływ ma „czystość” frakcji i sposób jej zbierania „u źródła”. O wiele łatwiej jest przetworzyć strumień wolny od zanieczyszczeń, który kierowany jest bezpośrednio do procesu. Nie wymaga wówczas dodatkowych nakładów pracy, np. w postaci doczyszczania. Eksperci podkreślają, że wymaga to szerszego porozumienia i współpracy w ramach społeczności lokalnej. Gdy to zawodzi, traci efektywność cały system recyklingu. Należy zatem aktywnie wpływać na kształt strumienia odpadów. Aktualnie za najważniejsze zadanie dla samorządu uznaje się podejmowanie takich działań (do sankcji karnych włącznie), które zapewnią jak najwyższą jakość zbieranych selektywnie odpadów już u źródła (na etapie gospodarstw domowych) w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej wydajny sposób poddane recyklingowi.

Również spotkanie w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego, które odbyło się 27 lutego 2024 r. było poświęcone zagadnieniom uzyskania poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Na spotkaniu podsumowano dotychczasowe wyniki 118 gmin tworzących województwo podlaskie. Omówiono też dobre praktyki i wskazano działania możliwe do podjęcia przez samorządy w celu podwyższenia poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu.

Część z nich została już dawno wdrożona do systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie naszego miasta. Takim działaniem jest np. selektywna zbiórka popiołu. Popiół jest zbierany i odbierany selektywnie w okresie od października do kwietnia na terenie naszego miasta już od 2015 roku. W gminach, w których nie zbiera się selektywnie popiołu zwykle przekazuje się go do instalacji razem ze zmieszanyymi odpadami komunalnymi, co prowadzi do zanieczyszczenia możliwych do wysortowania frakcji materiałowych i braku możliwości przekazania ich do odzysku w tym recyklingu.

Również wyrywkowe kontrole podmiotu odbierającego odpady komunalne w zakresie transportu odpadów zebranych selektywnie, czy odbywa się on w sposób zapobiegający ich zmieszaniu, przyczynia się do poprawy jakości frakcji dostarczanych bezpośrednio do instalacji komunalnej.

Obszar działań (narzędzia) znajdujące się w dyspozycji gminy, które wskazał Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego:

- regulacja,
- edukacja,
- kontrola,
- sankcje.

W zakresie edukacji ekologicznej ważne jest wychodzenie poza schematy, rozszerzanie oferty, atrakcyjność przekazu oraz dopasowanie języka i formuły przekazu do grupy docelowej. Stąd w 2023 roku kontynuowano wcześniej podjęte działania oraz sięgnięto po nowe projekty edukacyjne:

- kontynuacja działań ekologicznych podjętych w latach poprzednich tj.: spektakl teatralny dla klas I-II szkół podstawowych oraz festyn ekologiczny dla uczniów suwalskich szkół podstawowych, zakup materiałów edukacyjnych w postaci kolorowanki edukacyjnej, przeznaczone dla dzieci z suwalskich przedszkoli. Uniwersalna kolorowanka w praktyczny sposób utrwala wiedzę z zakresu prawidłowej segregacji odpadów komunalnych;
- rozpoczęcie w 2023 r. zajęć z edukacji ekologicznej i gospodarki odpadami w PSZOK-u utworzonym przez PGO w Suwałkach Sp. z o.o. Zajęcia, odbywają się na terenie zakładu i dają możliwość przybliżenia młodym ludziom tematyki związanej z gospodarką odpadami, uczą prawidłowej postawy względem ochrony środowiska. Dzieci i młodzież z suwalskich szkół, przedszkoli i placówek oświatowych dowożona jest nieodpłatnie na zajęcia;
- nagranie 3 spotów informacyjno-edukacyjnych pod wspólnym tytułem: „Segreguję-zyskuję”. Spoty odnoszą się do zagadnienia właściwej segregacji odpadów komunalnych. Przypominają o odpowiedzialności za wytwarzane odpady i sposób ich pozbywania się- zasada: „Twoje śmieci, Twoje pieniądze, Twój wybór”. Filmy były emitowane w lokalnej telewizji, w Internecie oraz na monitorach w komunikacji miejskiej;

- konkurs Prezydenta Miasta Suwałk na najlepszy film o segregacji odpadów komunalnych pod nazwą „#pogodnesuwalkisegreguja”. Konkurs skierowany był do uczniów suwalskich szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki. Ideą konkursu było promowanie postaw ekologicznych oraz edukacja w zakresie właściwej segregacji odpadów komunalnych widziana oczami młodych;
- opracowanie kampanii ochrony środowiska dotyczącej segregacji odpadów pod nazwą „SUwalczaki segregują”. Zaprojektowano serię grafik, która ma oddziaływać na wyobraźnię mieszkańców oraz zachęcać do segregowania śmieci. Akcja edukacyjna miała odstonę w Internecie i mediach społecznościowych. Wydrukowano plakaty do przedszkoli i szkół, na wiaty przystankowe oraz ulotki, które trafiły do domów jednorodzinnych wraz z harmonogramem odbioru odpadów. Kampania ma przyciągnąć uwagę ludzi młodych ale też trafić do starszych nietuzinkowym przekazem.

Od kwietnia 2023 r. PGK w Suwałkach Sp. z o.o. przeprowadza dwa rodzaje kontroli związanych z prawidłową gospodarką odpadami przez mieszkańców zabudowy wielorodzinnej. Kontrole przeprowadzane są w sposób ciągły.

- kontrole codzienne przez pracowników odbierających odpady z poszczególnych frakcji, (dot. odbioru papieru, szkła i tworzyw sztucznych oraz metali), z tych kontroli są sporządzane raporty tygodniowe i przesyłane do Wydziału Gospodarki Komunalnej i Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.
- kontrole wspólne przedstawicieli Spółki PGK wraz z przedstawicielami poszczególnych wspólnot lub spółdzielni mieszkaniowych, uprzednio zaplanowane i uzgodnione. Kontrole wspólne PGK w Suwałkach Sp. z o.o. z zarządcami nieruchomości przeprowadzane są cyklicznie od kwietnia 2023 r. i dotyczą sprawdzenia stanu pojemników pod względem ich ilości i potrzeb, czystości miejsc gromadzenia odpadów (altan śmietnikowych) oraz prawidłowości gromadzenia odpadów selektywnych – w pojemnikach przeznaczonych na: papier, plastik, szkło, bioodpady. Z takiej kontroli spisywany jest protokół wraz z dokumentacją zdjęciową. W wyniku przeprowadzonych kontroli PGK w Suwałkach Sp. z o.o. dostawiło dodatkowe pojemniki na odpady gromadzone selektywnie, wymieniło zniszczone, spalone pojemniki oraz wymieniło lub uzupełniło uszkodzone klapy w pojemnikach w ogólnej liczbie: 237 sztuk.

Wnioski z dotychczas podjętych działań: czystość altan i terenów wokół nich uległa znacznej poprawie. Duże znaczenie w tym zakresie miało też podjęcie decyzji o zamknięciu gniazd śmietnikowych przed dostępem osób postronnych. Odpady w pojemnikach na odpady segregowane, z reguły gromadzone są prawidłowo. Zdarzają się czasami inne odpady niż powinny, ale są to przypadki jednostkowe biorąc pod uwagę ogólną liczbę pojemników i masę gromadzonych odpadów w całym mieście. Spółka PGK stwierdza, iż osoby, które segregują odpady robią to prawidłowo, a są to przede wszystkim mieszkańcy zabudowy jednorodzinnej.

Wśród mieszkańców jest jednak duża część osób, która nie prowadzi segregacji w ogóle i wszystkie swoje odpady gromadzi w jednym czarnym lub innym worku, a te worki wrzucane są do pojemników na odpady zmieszane. To jest jeden z głównych i poważniejszych problemów odnośnie gromadzenia odpadów w naszym mieście, dotyczący w ogromnej większości zabudowy wielorodzinnej.

Od 2023 roku Spółka PGK realizuje również transport bioodpadów z terenów zielonych spółdzielni i wspólnot oraz jednostek miejskich (szkoły, stadiony). W celu realizacji odbioru odpadów zielonych udostępniono pojemniki PA-1100 i 7 kontenerów odkrytych KP-7, które są podstawiane po uprzednim uzgodnieniu z osobami odpowiedzialnymi za tereny zielone w poszczególnych wspólnotach oraz skierowano jeden samochód do odbioru tych odpadów.

W najbliższej przyszłości wskazana jest intensyfikacja kontroli mieszkańców pod kątem właściwego postępowania z odpadami komunalnymi - segregowanymi jak też odpadami zmieszanymi, w których co do zasady nie powinny znaleźć się odpady podlegające selekcji, a co za tym idzie i odzyskowi.

Miastu Suwałki, w najbliższych latach grożą bardzo wysokie kary pieniężne za niezrealizowanie nałożonych przepisami prawa bardzo wysokich wskaźników recyklingu.

Zaznaczyć należy, iż kary pieniężnej za brak osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu nie można uiszczyć z wpływów pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Karę zapłacą zatem wszyscy mieszkańcy Suwałk, włącznie z tymi, którzy właściwie segregują odpady.

Zaplanowane działania powinny przyczynić się do poprawy jakości strumienia odpadów trafiających do PGO w Suwałkach Sp. z o.o., co powinno długofalowo wpłynąć na większą efektywność i poprawę poziomów recyklingu. Miasto Suwałki rozpoczęło intensywne prace nad opracowaniem długofalowego planu działań zmierzających do osiągnięcia nałożonych prawem poziomów recyklingu.

Z kolei branża gospodarki odpadami sygnalizuje, iż obecnie największym zagrożeniem i niepokojem są ceny energii, która potrzebna jest przy odbiorze odpadów, ich transporcie, sortowaniu. Jest też znaczącym kosztem w zakładach recyklingowych.

Kolejnym czynnikiem kosztotwórczym w zakresie gospodarowania odpadami przez gminy jest wdrażanie przepisów wynikających z ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 875). Zapisy tej ustawy narzucają gminom sztywne wymogi co do udziału floty pojazdów wykorzystywanych do realizacji zadań publicznych, w tym pojazdów wykorzystywanych do odbioru odpadów komunalnych. Pojazdy ciężarowe, które są powszechnie używane do odbioru odpadów komunalnych

w zdecydowanej większości napędzane są paliwem Diesla.

W dalszym ciągu branża odpadowa obawia się nagłych zmian w gospodarce odpadami. W szczególności wszelkich zmian legislacyjnych, które naruszają stabilność i przewidywalność

prawa oraz pewność, że zrealizowane inwestycje za chwilę nie okażą się nietrafione z powodu niespodziewanej zmiany prawa. Pewna przewidywalność prawa, jest kluczowa przy podejmowaniu decyzji inwestorskich. Proces inwestycyjny trwa z reguły ok. 5 lat.

Ponadto branża odpadowa przez ostatnie lata oczekiwała na wdrożenie pakietu ustaw związanych z rozszerzoną odpowiedzialnością producenta i systemami kaucyjnymi. Rozszerzona odpowiedzialność producenta (ROP) najprościej rzecz ujmując to podejście do ochrony środowiska, w ramach którego odpowiedzialność producentów za ich produkty zostaje rozszerzona o koszty gospodarowania odpadami, które w przyszłości powstaną z tych produktów, oraz odpadami opakowaniowymi z opakowań tych produktów, w tym koszty przetwarzania tych odpadów oraz związane z tym koszty środowiskowe. ROP zachęca producentów do uwzględniania kosztów gospodarowania odpadami pokonsumenckimi przy podejmowaniu decyzji dotyczących projektowania produktów i wprowadzania ich do obrotu, aby były bardziej ekologiczne, niepowodujące problemów związanych z późniejszym ich zagospodarowaniem. Taki proces projektowania produktu został nazwany „ekoprojektowaniem”. Ostatecznie recykling będzie możliwy tylko z tych opakowań, które zostaną z myślą o tym recyklingu zaprojektowane. Dziś to niewielka część strumienia tych odpadów, pozostałe trudno odzyskać lub wcale nie są podatne na recykling. Brak regulacji prawnych w tym zakresie oraz odpowiednich mechanizmów w ramach gospodarki obiegu zamkniętego powoduje obciążenie wyższymi kosztami mieszkańców w ramach opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Ostatecznie to gmina jest odpowiedzialna i będzie karana za brak osiągnięcia wymaganych wskaźników.

Reasumując, odpady komunalne są i będą nieodłączną częścią naszego życia. Unia Europejska wciąż podnosi poprzeczkę dotyczącą poziomów recyklingu. Jesteśmy zobligowani ale też nam samym powinno zależeć na ochronie zasobów naturalnych i przyrodniczych. Miasto Suwałki dąży i nadal będzie skutecznie dążyć do osiągnięcia założonych celów środowiskowych. Środki jakie trzeba będzie niejednokrotnie podjąć, choć społecznie i finansowo dotkliwe, w przyszłości przyczynią się do lepszego, zdrowszego i zrównoważonego życia naszych mieszkańców.

PREZYDENT

Czesław Renkiewicz

